

Vergaderjaar 2004–2005

30 052

Benoeming Nationale ombudsman

Nr. 1

BRIEF VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 maart 2005

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de bijgaande profielschets voor de nieuw te benoemen Nationale ombudsman opgesteld.

Zij heeft daarvoor uit haar midden een subcommissie ingesteld, die ter voorbereiding van de profielschets gesprekken heeft gevoerd met de Commissie aanbeveling Nationale ombudsman (CANO), met vertegenwoordigers van het Bureau Nationale ombudsman en met de huidige Nationale ombudsman.

De subcommissie heeft mede aan de hand van deze gesprekken een concept-profielschets opgesteld. Vervolgens heeft de commissie voor Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties dit concept besproken in een openbare beraadslaging op 17 maart 2005 en een definitieve profielschets opgesteld. Van deze beraadslaging is een verslag uitgebracht.

De commissie verzoekt u deze profielschets ter goedkeuring aan de Kamer voor te leggen.

De voorzitter van de commissie,
Noorman-den Uyl

De griffier van de commissie,
De Gier

Profiel voor een Nationale ombudsman (M/V)**1. Inhoud van de taak**

De Nationale ombudsman – een Hoog College van Staat – heeft op grond van de Wet Nationale ombudsman (St. 1981, nr. 35) tot taak te onderzoeken op welke wijze een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens een natuurlijk persoon of een rechtspersoon heeft gedragen. Eenieder heeft het recht zich met een desbetreffende klacht tot de Nationale ombudsman te wenden. De Nationale ombudsman is voorts bevoegd tot het instellen van een onderzoek uit eigen beweging. De bevoegdheid van de Nationale ombudsman omvat: de bestuursorganen op het niveau van de rijksoverheid (met inbegrip van de zelfstandige bestuursorganen), de politie, de waterschappen, de provincies, een groot aantal gemeenten en binnenkort ook de rechterlijke macht. Naast de Nationale ombudsman functioneert een substituut-ombudsman wiens werkzaamheden de Nationale ombudsman regelt.

De Nationale ombudsman rapporteert aan de Tweede Kamer over zijn bevindingen op grond van overwegingen van behoorlijk bestuurlijk handelen en doet aan de hand daarvan aanbevelingen. Zijn oordeel is onafhankelijk en kan ook ten aanzien van rechtmatig overheidshandelen luiden dat het desondanks niet behoorlijk is.

De Nationale ombudsman beschikt over een hoog gekwalificeerd Bureau met ruim 125 medewerkers.

2. Algemene eisen

- 2.1. Uitstekende kwalificaties en erkende reputatie op juridisch en bestuurskundig gebied: een gelouterd juridisch denker. Verwacht wordt een veelzijdige beroepservaring op hoog niveau in de juridische sfeer met kennis van bestuurlijke verhoudingen in de verschillende geledingen van het openbaar bestuur. Belangstelling voor de ontwikkeling van het recht en van het bestuursrecht in het bijzonder. Verwacht wordt een brede maatschappelijke ervaring en betrokkenheid met wat, ook op lokaal niveau, leeft.
- 2.2. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Nationale ombudsman moeten zijn gewaarborgd; eerder vervulde functies mogen daaraan niet in de weg staan.
- 2.3. Uitgesproken motivatie voor de inhoud van het werk van Nationale ombudsman als voorziening ter bescherming van de belangen van de burger ten opzichte van de overheid in een democratische rechtsstaat. Vermogen om de belangen van het instituut Nationale ombudsman doeltreffend te behartigen, in contacten met de politiek en het bestuur. De Nationale ombudsman moet zich gemakkelijk mengen in maatschappelijke discussies in een publieke openbare omgeving, en met gezag bijdragen aan publieke meningsvorming gevoed door zijn specifieke kennis en ervaring.
- 2.4. Grote belangstelling voor de verhouding tussen burger en overheid. Goed inlevingsvermogen in zowel problemen die burgers kunnen ondervinden in hun contacten met de overheid als in de omstandigheden waarin overheden hun werk moeten doen. Doordringen van de notie dat de verhouding tussen burger en overheid, naast een juridische, ook een sociale dimensie heeft. De Nationale ombudsman moet oog hebben voor meer aspecten dan uitsluitend het juridische aspect.
- 2.5. Beschikkend over een natuurlijk gezag. Inzicht in de factoren die dit

gezag bepalen, waartoe in elk geval de kwaliteit, de effectiviteit en behandelingssnelheid van het werk moeten worden gerekend. Besef van de mogelijkheden en de beperkingen van de rol van de Nationale ombudsman in het bestuurlijke en politieke krachtenveld.

- 2.6. De Nationale ombudsman moet in staat zijn om algemene tekortkomingen in het overheidshandelen vast te stellen, de oorzaken daarvan aan te duiden en daarvoor oplossingen voor te stellen.

3. Specifieke eisen

- 3.1. Integer, onafhankelijk, onpartijdig en voor burgers toegankelijk.
- 3.2. Op ervaring gebaseerde besluitvaardigheid en productiviteit.
- 3.3. Groot analytisch vermogen; in staat tot het leggen van verbanden. Evenwichtigheid in oordeelsvorming. Vermogen tot overtuigen. Goed oog voor de eis van zorgvuldigheid voor het werk van de Nationale ombudsman. Beschikkend over durf en vasthoudendheid. Bestand tegen hoge werkdruk.
- 3.4. Visie op de rol en functie van de Nationale ombudsman in een toekomstig perspectief; tactisch, pragmatisch en oplossingsgericht.
- 3.5. Vermogen en bereidheid om met eerbiediging van de af te spreken taakverdeling, op basis van collegialiteit, samen te werken met de substituut-ombudsman(nen).
- 3.6. Vermogen om de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman te inspireren, te stimuleren en samen te werken met de onderzoekers.
- 3.7. Vaardigheid in het op anderen overdragen van kennis, ervaring en inzicht. Excellente communicatieve vaardigheden zowel mondeling als schriftelijk. Bekwaam publicist. Vermogen om het werk en het instituut van de Nationale ombudsman op een open, toegankelijke en overtuigende manier te presenteren, ook via de diverse nieuwsmedia.
- 3.8. Vaardigheid om, op basis van de inmiddels ook internationaal verworven positie, actief, initiërend en gezaghebbend deel te nemen aan internationale bijeenkomsten ter manifestatie van het ambt.